

בת 35 סופקת כפיה
מכינה יום הולדת בערוב ימיה
תולשת שערות שיבה ראשונות
מהדקת שומנים בעשרות חגורות.

בת 35 סופרת שנותיה
מביטה לאחור על ימי נעוריה
על עשרות שעברו בין רגליה
שעלו או ירדו או בנו מצבותיה

בת 35 כבר אינה צעירה
ההורים לוחצים ובעיקר הצורה
היא רוצה ילדים, ילדות -
וכבר אין לה זמן לבכות.

בת 35 עצמאית זה נכון,
כל כמה שנים מועלת לגרדום
טובלת בדם וימי זכרון
חלום ותקוה ועוד אין הריון

היא חולצת שדיה לכל היונקים
מפנימה מכאוביה כדי לא להגזים
שומרת פרופיל ולא מזיקה
לפעמים מתפרצת ואינה מזהירה.

בת 35 סובלת ממעיים
איברים פנימיים לפחות כנתיים
המיצים משתחררים כמו ניצרות רימונים
פיצוצים פנימיים עליה מאימים.

בת 35 יש לה בני דודים
היא לא רוצה והם לא יכולים
לגור באותו כלוק שיכונים
להיות מה שנקרא שכנים טובים.

ויש לה קרובים בארצות רחוקות
ששולחים לה כספים ושאר ירקות
רוצים שתתחתן כבר שתפסיק להיות
רווקה מבוקשת - בעולם של חיות

לבת 35 נאחל היום - טוב
שתשמור על צורה
ובעיקר על עצמה
שתהיה מלאת חיים
למרות הקמטים
שתכנס להריון
באופן טבעי וכלי בזיון
שיבריאו מעיה
שירגעו בני דודיה
שתמצא לה שכנים
וקרובים אוהבים...

... ויחד עם זה
עם כל הדרושות
תשאר רווקה מבוקשת....
... בעולם
של
חיות.

אָתִּי ל .

להולכים על שפת הקץ, או רציחות קטנות.

לראשונה התודעתי למותו של עיצאם סירטאווי במזנון של התק"מ, בדובנוב. הזמנתי כוס תה ועוגת גבינה, כשנכנס אחד העובדים, מחויך חצה את המזנון לאורכו נגש למישהו שישב בפניה ואמר בקול צהל - "שמעת מה קרה בפורטוגל? רצחו את סירטאווי, חיות, אני אומר לך, חיות זה מה שהם!" אחר כך עברו הרבה מים של פרשנות ברדיו ובטלוויזיה ואני עמדתי לחזור הביתה, לכפר. בתחנה המרכזית של תל אביב עמד בחור גבה קומה וקרא בעתון "מעריב". אני מציץ מעבר לכתפו ובמרכז העמוד הראשון אני מבחין בתצלום של גבר כסוף שיער.

הבחור מסתובב אלי ואומר לי בחיוך - עוד אחד מהם נהרג. ואני שואל אותו - מה אתה שמח כל כך? והוא משיב במן לעג לאיד - עוד אידיוט ערבי שרצה לעשות אתנו שלום הלך!

בלעתי בשקט את חיוכו ונסעתי. הפעם הבאה בה חזרתי אל אותו חיוך היתה כעבור כמה ימים, בארוחת בוקר. נכנסתי לחדר-אוכל ותרתי אחרי מקום לשבת, כשדודיק האדום מהצאן (גיס שלי) נפנף לי בצהלה בידו, ובחיוך מחוף אל חוף הוא צעק אלי - נו עם מי תדברו עכשיו?

ואני אוסף את כל החיוכים האלה לחופן צורב, ונזכר משום מה בקטע מן ההגדה וביונה הנביא.

אותו קטע בהגדה שמספר במלאכים המזמרים זמירות לפני ה' בעת שפרעה ומרכבותיו טובעים בים. ואלוהים גוער בהם - "מעשי ידי טובעים בים ואתם אומרים שירה לפני?" ולאחר מכן אני נזכר ביונה הנביא שנתכעס על האלוהים שחס על נינוה, לאחר שכבר אמר להשמידה. ואומר אלוהים לו ליונה - "...אתה חסת על הקיקיון שלא עמלת בו ולא גדלתו... ואני לא אחוס על נינווה העיר הגדולה אשר יש בה הרבה משתים-עשרה ריבוא אדם אשר לא ידע בין ימינו לשמאלו".

ואני שב ומתבונן בחיוכים הרעים האלה לאחד, ויודע עמוק בתוכי, שכל אחד מהם הוא מעין הצטרפות קטנה לרצח. וחש בצער קטן בגין אותם אנשים המחייכים כש"אויבם" מתבוסס בדמיו. "אויב" בדמותו של סירטאווי שחזה בחוסר הטעם במאבק המזוין לבדו ובקש אחר אותן התקשרויות אחרות עם ה"אויב" הציוני, פגשות מהסוג שמקרב את השלום ומקרב את קצו שלו. סירטאווי שידע שהוא הולך על שפת הקץ ובכל זאת המשיך ללכת. ואתם, הצוהלים לכם לאיד בשבתכם בקוטב הקנאה והנקם נעים ונדים בכח אמונתכם הקטנה והדלה, אתם שיודעים כל-כך טוב להבדיל בין יהודי לערבי ובין אדם לאדם. אתם תמשיכו בדרככם, בונים לכם גדרות של דעות קדומות סביב לאנשים אחרים, כדי להגן על עצמכם ועל ריקנותכם ותשכחו את הציווי שלא ידעתם, שבנפול אויבך לא תשמח ועל אחת כמה וכמה "אויב" שרצה לדבר איתנו לשלום. ואולי עשה זאת באמונה שלמה ואמיצה שקורבנו יתרצה.

ובכן דודיק, שאלת אותי למה אני לא כותב משהו על ד"ר עיצאם סירטאווי זכרונו לברכה, אז כתבתי וכל השאר תלוי רק בנו.

03.00 כלילה, לבד במשמרת. רדיו, הכיף החדש והמיוחד הזה. כמו גדול - סיגריה ואגוז פיקאן. מאמר מאולץ.

ה ר ה ו ר י ט ר ו מ פ ל ד ו ר

אני פשוט אוהב את החיים. כמה שהם יפים, באמת. לרכז את כל האנרגיות והעצמיות שלי לכיוונים הנכונים. פעם הייתי יותר קטן, יותר טפש, יותר נאיבי, העזתי לשקר לעצמי. חשבתי שהמושגים של "לתת למען הכלל על חשבון עצמי" ו"להקריב" קיימים. היתה לי החוצפה, היהירות והתמימות לחשוב שאידיאלים משיגים בהקרבה, בכאב, בנתינה מעבר לרצון הבחירה. בעיוורון מוחלט שכחתי שהאידיאלים אמורים לשרת אותי, ולא אני אותם.

אנחנו כל כך שטופי חינוך, כל כך חסרי אהבה, חסרי חיגת. את ההזדמנות הנדירה והנהדרת שהזדמנה לנו לחיות, פשוט להיות, אנחנו מבזבזים בפוליטיקה, במשפטים גדולים בנאליים וחכמים.

מבזבזים את החיים בפראזות מורכבות חסרות כל תכלית, כל חוויה. אני רוצה לבכות מרוב צחוק, לצחוק מבכי - מאין אנחנו שואבים כל כך הרבה טפשות וחוסר אהבה כשאנו זורקים את המתנה הנדירה הזאת - החיים. איך אנחנו מסוגלים לנווט את כל הכוח, האהבה והחכמה שלנו לכיוונים כה מזיקים, כל כך לא תורמים, כל כך חסרי תפוקה. ואיכות.

הייתי רוצה להתנחם בעובדה שאנחנו עוד ילדים קטנים חסרי בינה ודעת. להתנחם בעובדה שטרם עברנו מלחמות. שאיננו יודעים על מה מדובר. מהו המחיר. אבל אין זה כך, לדאבוננו אנחנו גדולים וחכמים. יותר חכמה ואהבה לא נרכוש. יש לנו כבר את כל מה שצריך.

ולדאבוננו עברנו מלחמות. הספקנו לאבד ידיים, עיניים, רגליים וחברים. בשביל מה?

בשביל פיסת אדמה, בשביל גאווה, בשביל אידיאולוגיה. הרי זה אבסורד, פיסת אדמה אינה יותר מאשר - פיסת אדמה. וגאווה אינה יותר מאשר - גאווה.

ואידיאולוגיה - ?

אז באמת, בו נפסיק להרוס את מה שאין. נפסיק לחפש. הכל ישנו וכל מה שנותר לנו לעשות הוא לאהוב, ליצור ולחיות.

ע פ ר פ ר נ ק .

זע"ה תשס"ג - ג.

באחד הלילות הארוכים שהיו לי בזמן המילואים, השתדלתי להתמודד עם בעיה שהציקה לי מאז תחילת המילואים... בעית הסרוב.

קשה היה לי לגבש עמדה בקשר לנושא. חשבתי על איך לנסח נוסחא הגיונית שתהווה בסיס התחלתי.

הכוונה בנוסחא הגיונית היא: אם **A** נכון, ו- **B** נכון וישנו קשר ביניהם, אז **C** גם חייב להיות נכון.

דוגמא: **A** - אשפה זה דבר רע ומסריח. **B** - מצב שלא אוספים את האשפה, זה יותר גרוע.

C - מי שאוסף את האשפה עושה מעשה משובח. לכן: **A** - צבא זה דבר מסריח.

B - מצב שאין צבא (במדינה שלנו) זה מצב יותר גרוע.

C - מי שממלא את חובתו ומשרת בצבא עושה מעשה משובח. לפי כך: אדם שאינו משרת בצבא עושה מעשה רע.

ברצוני להסביר את השקפותי על המושג "מעשה רע", אתיחס לשלושה מישורים: א. מדיני, ב. רוחני, ג. אישי.

א. במישור המדיני

מספר רב מידי של אנשים נהרגו! ולצאת מלכנון בלי הישג מדיני כלשהוא, לא יכבד את זכרם של הנופלים. כל המהלכים הפוליטיים והצבאיים עובדים כעת על הדרך לצאת מלכנון בצורה הטובה ביותר. בנוסף לכך, גם שרון וגם רפול כבר אינם ובמקומם ישנם אנשים בהחלט יותר שקולים.

ב. במישור הרוחני

99% מהחיילים שאני משרת איתם, לא רוצים להיות פה (בלכנון). אחוז גדול מהם לא מאמין שיש לנו זכות להיות כאן. כל אדם שמסרב בפומבי לשרת פה, גורם להרגשה של תיסכול לאותם חיילים שבכל זאת מרגישים שהם צריכים למלא את חובתם. הרבה מהם שואלים את עצמם: "מה הם יודעים שאני לא יודע", אותו אדם שמתיצב למילואים מרגיש שהאומה שהוא משרת, לא תומכת בו... הרגשה בהחלט לא נעימה... חייבים לזכור שלכנון זה לא וייטנאם.

.../...

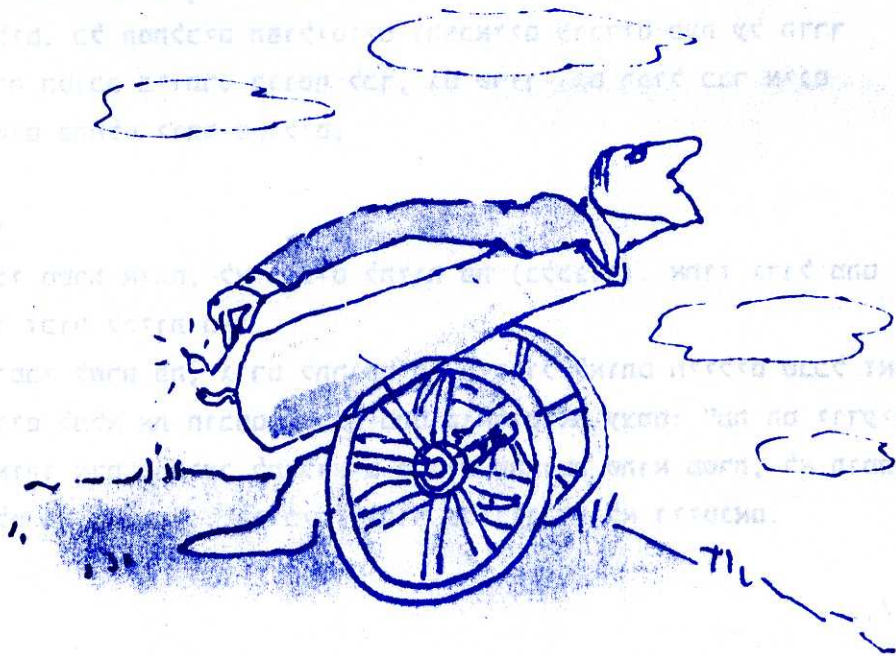
בזמן זה סרבו לשרת בלבנון כ-40 איש (מספר חבר'ה שישבו בכלא). גם אם יסרבו 400 איש, אני לא מאמין שהם ישנו את המצב או יזרזו את תהליך הנסיגה. אותו אדם שלא מתיצב ליחידה שלו, לא ישפיע על העומס המבצעי של אותה יחידה, להיפך, זה רק יקשה על חבריו לנשק.

יותר מזה, יציאות הביתה ופניות מיוחדות כגון: לימודים, עסקים, משפחה וכו' יצמצמו בגלל אותו אדם. הרבה אנשים טוענים שכשרם התפקודי יפגע מכך שהם לא מאמינים במה שהם עושים... זה לא רק זכותו, אלא זו חובתו של כל חייל לסרב פקודה בלתי חוקית. מכלא-6 ה"סרבן" לא יכול לראות שהעינינים מתנהלים כמו שצריך. צה"ל הוא עדיין צבא העם. במסגרת אזרחית, ראשי כל אדם להביע את דעתו כדי להשפיע על דעת הקהל. במדינתנו הבטחון והצבא הינם ערך מיוחד. אדם הלובש מדים חייב לשמור על שלמות ערך זה על ידי כך שהוא ממלא פקודותיו. אדם שמסרב, נוטש את המערכה.

לסיכום... אני פונה עליך דודו... אם תשב בכלא, אולי תחשב בעיני מספר רב של אוהדיך כ"גבור" העומד על עקרונותיו בכל מחיר... אבל למה העקרונות האלו צריכים להיות כאלו שגורמים רק לפיצול ותסכול בעם. יש עוד הרבה תחנות-רוח במדינה שנגדם אלחם לצידך.

באהבה וגעגועים,

ס ט י ב . ס

סטיב שלום.

קראתי בעיון רב את דבריך:

ראשית היזהר מיצירת נוסחאות, אתה תהיה הראשון שהן יפבלו, במקרה הטוב אפשר לקרוא בין השורות של מכתבך אלי את מאבקו של הקונפורמיסט על הגדרות שסוגרות אותו. בוא נקח רק את - C שלך.

C = מי שממלא את חובתו ומשרת בצבא, עושה מעשה משובח. לפי כך אדם שאינו משרת בצבא עושה מעשה רע.

האם אתה באמת מאמין ב - C ? הרי לא תמיד הישתמשו בצבא למעשים טובים וצודקים, ומה יהיה הדין אז, האם האדם הוא רק בורג קטן במכונה הצבאית (כמו שטענו הנאצים) ואנחנו רק ממלאי פקודות. תראה עד כמה הופכת הדמוקרטיה בנוסחה שלך לברית-נוכלים, אתה תעשה את הרע שלא מוצא חן בעיניך כשאני בשלטון, ואני אעשה את הרע בעיני כשאתה תהיה בשלטון. אנחנו הרי מעוניינים להעלות את הפונקציה של האזרח במדינה ולא להקטין אותה. המדינה כפי שהיא קיימת היום זקוקה ל"ברגים קטנים" "כמוך". יותר מכל אני מוחה על הנימה שמצאתי במכתבך המתארת אותי כ"גבור" שיש אחריו אוהדים. (והמרכאות הם שלך). אתה הרי כמו כולם, תבוא בטענות ותאשים אחרים במצב שבו אתה נמצא. במקום להתמודד כמו אדם מבוגר בהרגשת התסכול שישנה לך, פחיל שממלא את חובתו בכל מחיר ולא מרגיש בתמיכת האומה. ואל תבוא בטענות אלי!

רק מקרה הוא שבעצם ימים אלה קבלתי מכתב אחר שמפקש ממני לא לסרב, מכתב מהסמג"ד שלי, בן שדה-אליהו.

ותאמין לי הסמג"ד שלי מתאמץ להבין אותי, ולא להקל על עצמו על ידי שיסווג אותי כבעיה שלו.

בין שאר הדברים שהוא כותב אלי הוא מצטט את רבנו יונה גירונדי (בן במאה ה-13) "... אבל צבור הנוטה לדרך רעה ומעשיהם מקולקלים אין ראוי להתחבר עימהם והפורש מהם הרי זה משובח, ועל זה אמר ירמיה הנביא (פרק ט' - א') "מי יתנני במדבר מלון אורחים ואעזבה את עמי ואלכה מאתם, כי כולם מנאפים, עצרת בוגדים...". ועניתי לסמג"ד שלי ברוח אותם דברים... שאינני רואה בסירובי כפרישה מהציבור. אני רואה את הדרך שבה מגבל היום עם ישראל, כדרך שהיא בפרישה מהדרך היהודית ששמרה על קיומנו במשך אלפים בשנים. עלינו על דרך הקנאות החשוכה, הלאומנות צרת האופק, דרך ששמה את הארץ מעל לאדם (ולא תשימם עיקר) זאת הפרישה האמיתית מהציבור. אינני פורש, אני מצטרף לציבור גדול של יהודים שרק רוחם שורה עמנו היום, ואני מרגיש טוב במחיצת הציבור היפה הזה.

היום אנחנו כמו יונה הנביא, חסים על הקיקיון ולא על האדם. אם אתה רוצה להשתתף בכל אלה יבושם לך. אבל אל תטול ממני את הזכות להשתמש בדרך הנראית לי, על אף שאיננה נראית לך.

.../...

ולסכום אני פונה אליך סטיב, אם באמת אתה מאמין בערכי היהדות. ואתה באמת ובתמים נגיד כבושו של עם זר. הצטרף אלי ולרוח היהודית בת האלפיים שנושבת מאחורי ואל תלך ללבנון.

שלך,
דודו

"המשכנעים"

אתה בא לאולפן כאן? יופי! אז בוא איתי. הנה החדר שלך והנה הכתה וכאן זה המועדון של האולפן ופה חדר האוכל. ותגיד מאיפה אתה? הנה מסן פרנסיסקו! בישראל זה קצת שונה. בישראל קודם כל אנחנו עובדים קשה יותר. כן, ששה ימים בשבוע. זה פותר את הבעיה של מה לעשות עם שעות הפנאי.

יש לנו חיים יותר יפים, תראה את גינת הנוי, העצים, כמה שהכל ירוק. זה קבוץ. הכל תמיד יפה וירוק. כן, אנחנו הקיבוצניקים תמיד עובדים קשה בגינתינו.

אם אתה רוצה להצטרף אלינו אתה יכול לקבל דירה כזו שם, עם שניים שלושה חדרים, אם יהיו לך ילדים כמובן. אנחנו ניתן לך בית, יש לך בית? לא חשוב אתה יכול למכור אותו ולמסור את הרכוש לקבוץ.

יש לנו רמת חיים גבוהה. אנחנו נוסעים כל 5 או 10 שנים לחו"ל. אתה נוסע פעמיים בשנה, לא נורא, אתה תתרגל מהר. יש לנו מכוניות מספיק לכל חבר לנסוע יומיים בשנה. מה,

יש לך שתי מכוניות, בשביל מה? כאן יש חיים עם תוכן אתה מבין, זה המקום, לכל יהודי.

אתה לא יהודי? אז תתגייר אידיוט! אם תהיה יהודי, תוכל להנות מהסבל של העם היהודי, וגם תוכל להתחתן עם יהודיה. נכון שהן יפות? אתה גם תוכל להיות ישראלי לכל דבר,

גם לשרת בצה"ל. אם יהיה לך קצת מזל, העשור הבא יהיה די דומה לעשור האחרון. לא פחות משלוש מלחמות. תוכל להיות צנחן או חייל קרבי בגולני. יתנו לך רובה גליל! חדש!!!

עם כדורים כמה שאתה רוצה. תהיה "פייטר" אמיתי, ממש. אז חבל לפספס את ההזדמנות. תתאזרח מהר ואולי לא תפסיד את הסיכוב הבא עם הסורים. תתאזרח מהר ותהיה חייל.

עברית זו לא בעיה. תגיד לי, יש לך גם איזה מקצוע? ביאולוג, יופי, אצלנו ניתן לך עבודה מענינת בבית היציקה, עד גיל 45 ואז נראה איזה ביאולוג אתה.

אז, אוקי, יש לנו אולפן טוב, אתה תחנה אצלנו ואם תרצה להיות חבר-קבוץ, אני אצביע בעדך. יש לך שאלות? למה חברי האולפן לא אוכלים ביחד עם חברי הקבוץ? אהה, פעם בכפר

הנשיא היתה בעיה קטנה עם כמה חברי קבוץ שניסו לשלנע אולפניסטים ולא היתה ברירה אז בנינו עוד חדר אוכל קטן לאולפן, בכדי לא לחשוף אותם, אתה מבין, "נקטנו בצעדים מתאימים".

פיל ג.

התרגלתי לגמרי להיות חיל. כמעט הפכתי להיות "החיל הנצחי". שנתיים אחרי שהכנות והבנים המבוגרים מהכיתה השתחררו - אני עדיין במדים ונעליים. אפילו כמה חודשים אחרי שאית'ס, בן הזקונים של הכיתה השתחרר לאחר תוספת שירות - אני עדיין קם, בבוקר יום ראשון ונוסע לבסיס.

למעשה, שלוש שנות השרות הללו, עברו עלי בטוב ובנוחות יחסית. נהניתי להיות ב"דבורים" שלי, ביאכטה הקרבית הזו. לבשל ולאכול בלי סוף. לישון ולקרוא הרבה. לשבת בשקט בגשר הפתוח עם נס קפה וסיגריה, לחתוך את המים בהפלגה אל תוך הדימדומים מול ראש-הנקרה.

בלילה, שעות ארוכות של משמרת צפיה במכ"ם. בגשר הפתוח אבי מחזיק הגה, למטה במס, איתן מכין תה עם קנמון וטוסטים. אני עם גלי צה"ל של השעות הקטנות, או חליל האלט או מחשבות וזכרונות וטווית חלומות ותכניות... רק לא להרדם. לא לאבד את הריכוז. אולי דווקא היום יוצאים המחבלים בסירת גומי מלבנון בדרכם לנהריה ובאמתחתם אי אלו מטולי R.P.G., קלצ'ניקובים ותוכניות זדוניות... אני עכשיו בים כדי לסכל מזימותם ולשמור על שלום הגליל. פה אני מרגיש כנלחם על שלום הגליל. לא הרגשתי כך במלחמה כשהפגזנו מחנות-פליטים בבירות. אהבתי את "הרעיון" שבתפקידי. מצא חן בעיני להיות שייך לחלק הקטן מהצבא שיכול לקרוא לעצמו "צבא הגנה לישראל". תמיד שמחתי שלא יצא לי לשרת בעזה או בגדה ושלא יצא לי להלחם בלבנון.

איך יכולים חיילים להסכים לשמור על עוצר בחברון או לבצע מעצרים וחקירות ברמאללה או גרוע מזה - בבירות? "צבא הגנה על אדמות א"י השלמה" או "צבא הגנה על מטרות אנשי חירות". בצבא כזה אני מתלבט קשות אם לשרת ולסכן את חיי. למעשה כבר החלטתי שאסרב לשירות מילואים בלבנון ובגדה. שוב - למזלי, שירות המילואים שלי הוא בחיל הים, ב"דבורים". עם זה אני שלם לגמרי...

זהו זה.

אבישי הגיע לבקו"ם כחייל סדיר עם קיטבאג ופנקס אפור, יצא בלי קיטבאג עם פנקס חיים, כחייל מילואים. ובכל זאת אני אזרח. פתאום הכל פתוח לפני! וקשה לי להחליט מה לעשות. האפשרויות כולן בפני. רק להתחיל ולבצע.

דבר אחד ברור לי: אסור לי להפך לאזרח שלו, שאנן ואדיש. המלחמה האחרונה היתה שטות נוראה ומיותרת ועלי לעשות הכל כדי למנוע את המלחמה הבאה.

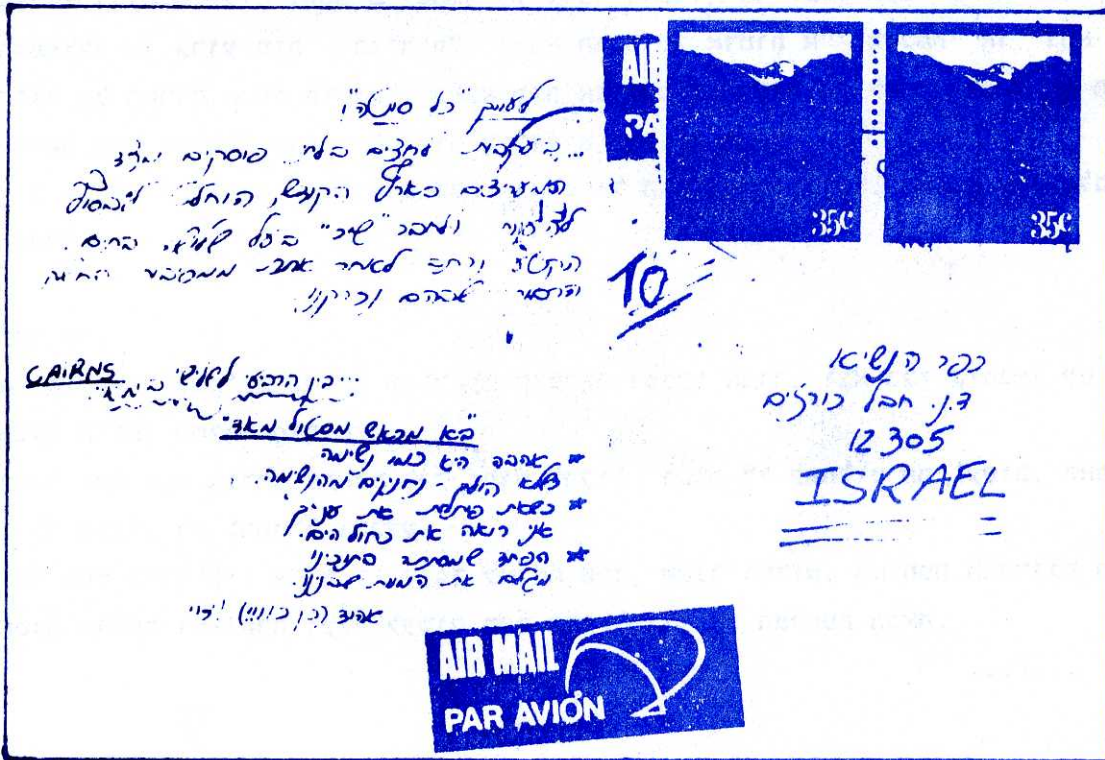
.../...

השלטון לא השתנה, מטרותיהם לא השתנו, מודעות (או בורות) העם לא השתנה ועד
 שלא נפתור את בעיתנו העיקרית (בעית העם הפלסטינאי) נמשיך לצאת למלחמות מיותרות.
 האם אנו עושים הכל לפתרון הבעיה ולמניעת המלחמה הבאה?
 לגמרי לא, וזהו תפקידנו. יותר מאשר להיות קיבוצניקים טובים. אנשי העבודה,
 יצירה והתישבות - עלינו לפעול בחינוך, מחאה, פוליטיקה וקירוב בנינו לבין
 הערבים.

פה אני עומד היום. מחפש את הדבר היעיל ביותר לעשותו. "שלום-עכשיו", "צל"ף".
 (ההתארגנות הפוליטית של צעירי התק"ס), "שותפות" (ארגון בארץ העוסק בחינוך
 לחיים בשותפות עם ערבי הארץ), התארגנות פוליטית איזורית של ישובי הגליל העליון
 או "אסט". כן, עבורי הטרינינג של אסט הינו אחד הדברים הנכונים והיעילים ליצירת
 מודעות אצל אנשים שהאחריות למניעת המלחמה הבאה מוטלת כולה עלינו.
 פה אני עומד.

א ב י ש י .

ג ל ו י ה מ ה מ ו ל ד ת

את ג'מיל חמיד פגשתי ברכבת התחתית בדרך ללונדון משדה התעופה. היה זה אחר הצהריים סגרירי של יום ראשון, ערב חג העצמאות.

אנגליה של חודש האביב היתה עדיין גשומה מאוד ופיסות דקיקות של קרח כיסו את שפולי המסילה וכרי הדשא סביב. מבעד לקרח השתקף הקטר גורר בעקבותיו קרונות רבים ומזדקנים.

מבעד לקרח המבהיק ראיתי אותו, צללית זחוה ומלוכלכת, מכורבלת בפינת הקרון. לעתים היה מציץ בי בחטף אחר שב לבהות בתקרת הקרון, נדמה היה לי שמשנן לעצמו את שם התחנה שבה יצטרך לרדת. לעתים, כך נדמה לי, היה אפילו מחיך אלי, אך כאשר הייתי ממקד בו את מבטי, היה שב לבהות בחלל ולמלמל לעצמו.

דמות עלובה. נעליים מרופטות, מכנסיים שחורות וז'אקט בלוי, אפור עם פסים לבנים זעירים. אמרתי לעצמי, הדמות הערטילאית הזאת חלק מנוף ארצי שכה אוהב. חלק מהמדבר, המעינות, ושבילי העיזים, חלק מחיי. איני יכול להתכחש. הוא חלק ממורשתי, חלק מתרבותי וערכי.

אמרתי לו: היום זה היום שלנו. חג המדינה - שלך, שלי. שלושים וחמש שנה להיווסדה ותראה למה הגענו, האם זה מספק? האם הגענו למנוחה? אתה מחייך, אני יודע, אתה לא מסופק, מאיפה אמרת באת? דיר חנה, המשפחה שלך משם אתה כאן. אני רואה, דמות ערטילאית. אל תספר לי על קורות חייך, הספור הזה מוכר לי. יום יום קורא אותך בעתוננים, אתה מסכן ואני מה-אני? בשבוע הבא יוצא למילואים ומפחד פחד מוות. אולי אפגוש את האח שלך חוסיין, הוא לא יציע לי סיגריה, לא תודה לא מעשן. כן, Green Park אומר לך מתי לרדת אל תדאג, רק תחליף בגדים, יש לך ריח של עשן, אל תגיד לי שעוד חי באוהל אחוי, כאן בלונדון אין אוהלים קר ויש גשם אי אפשר לגור באוהל.

אתה נועץ מבטים נוקבים בבחורה בקצה הקרון זה מביך אותה, מה היא תחשוב עלינו. אל תפסיק לדבר, אל תדאג, כבר אומר לך היכן לרדת כן יום העצמאות שלושים וחמש שנה די הרבה זמן, כמה זמן אתה בעצם לא בארץ? אתה כועס? על מי? לא הכריחו אותך לברוח! מה חשבתם שנשחוט אותכם. לא, זה לא מתאים לנו, מפתיע אותך. אתה שומע חדשות? יש סילופים, תסתכל עלי, אני מפחיד אותך, מי אנחנו? רצחנו את סירטאווי, את השלום, באמת חומר למחשבה

כן הייתי במלחמה הלכתי להגן על הבית שלי. הרגתי ערבי. Green Park עוד שתי תחנות באמת אגיד לך, בינתיים נדבר. לא, לא מעשן יש לך ריח של עשן זה מהסיגריות, אולי אתה תמות כן תמות ריח כזה שיוצא מהבגדים זה ריח של מוות, אתה לא צריך מלחמות - הסרטן יגמור אותך כבר.

שאספר לך עוד על החג שלנו. בן כמה אתה בעצם, ארבעים ומשהו, אתה לא זוכר כלום.

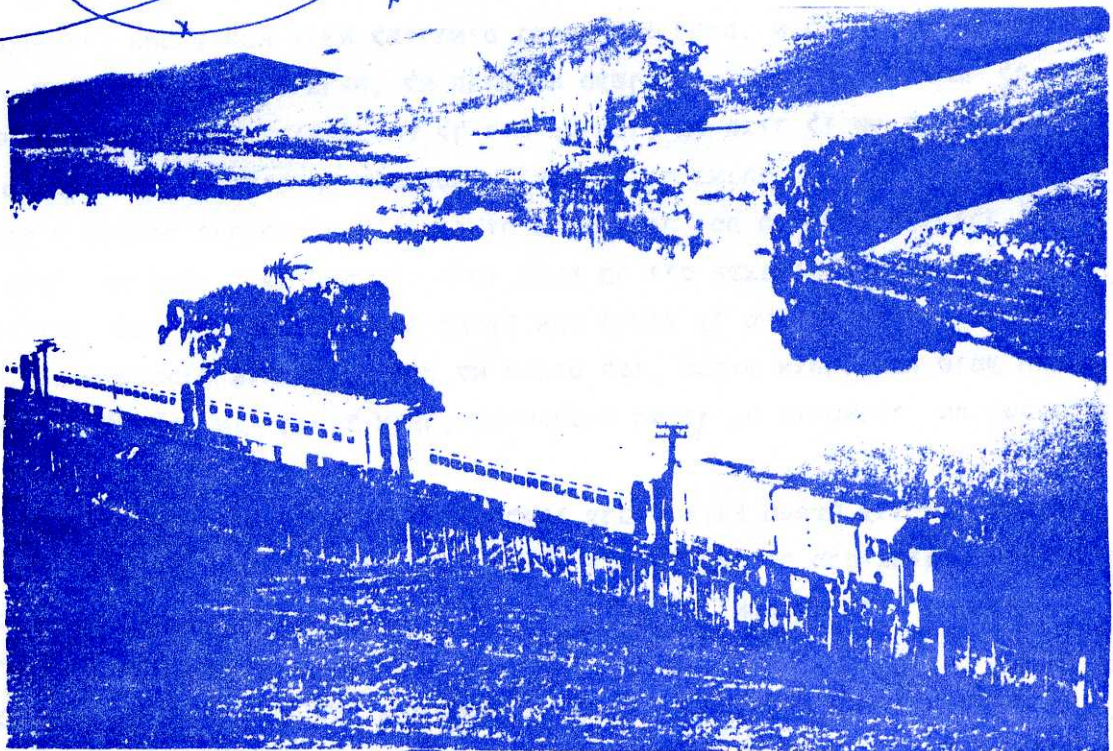
.../...

דיר חנה שמעתי, זורקים שם עכשיו אבנים. הם רוצים גם עצמאות אתה אומר? אתה צודק אבל למה אבנים.

* * *

בפרברי לונדון הצצתי בו שוב, דמות קטנה עלובה מכורבלת בפינה. הוא המשיך להחריש, עוצם פוקח עיניו חליפות, בוחן את שם התחנה, שב להסתגר. אפילו לא ראה אותי. בתחנה ירד, באיטיות דידה אל המסילה המקבילה, התישב על ספסל מיותר. רציתי לצעוק: לו שזאת רכבת החוזרת באותה דרך בדיוק. שהוא צריך כבר להחליט להתישב. שלא כל החיים יוכל להונך על העבר. אולי היה כאן אי צדק אבל צריך להמשיך לחיות. רציתי לצעוק לו אבל הרכבת כבר עזבה את התחנה ו ה ו א נ ש א ר מ א ח ו ר.

ר ו נ ן .

עמוס קינן שלום !

דברת על החלום, חלום שאתה ואני שותפים לו, כן, אני חי במדינה שהיא שלי ושל פמותי וטוב לי כאן, טוב לי כאן מאוד.

לפני שנה ביליתי שנה בבריטניה וחוויתי את מצואות שהיתה נחלת 50% מכלל תושבי מדינת ישראל - חיי הגולה. אהבתי את בריטניה: הנופים המרהיבים, הירק שלא מצהיב בקייץ, אנשים שלא דוחפים בתור, מחזות על רמה ב-West end של לונדון, אנשים צעירים שלרובם מלחמה היא דבר רחוק ושייכת לישראלים ולנחתים הבריטים (ראה ערך "מלחמת פוקלנדס" באינצ'י' בריטניקה).

ואני התגעגתי לארץ הקטנה שלנו, הייתי קורא כל פיסת חדשות בעיתונות שהזכירה את ישראל. בכיתי כשהצלחתי סוף סוף לקלוט את קול ישראל ברדיו שלי, שם בגולה. הייתי מזנק מכסאי כאשר הייתי שומע דובר עברית באוטובוס, ספרתי את הימים לשובי ארצה.

חזרתי לארץ. עברו שלושה ימים משובי ארצה והתגייסתי לצבא, נחתתי על גיוס מאי, גיוסם של אלה שנדרסו תחת גלגלי החברה והגיעו לשוליים. אנשים שנולדו בארץ ישראל והיה להם חרא! אין לי מתאימה יותר מזו. המרירות נטפה מפיהם, הבעס, הזעם והרגשת הקיפוח היה חרוט על מצחם.

היה להם חלום, נראה היה לי אז, שהם חולמים אותו כל לילה עם הרדמם: לגמור את הצבא כמה שיותר מהר, לנסוע לצרפת ולהתחיל לחיות.

לא הטפתי להם, לא אמרתי להם ש"כסף זה לא הכל בחיים", לא, אני הקבוצניק שלא חסרה לי מעולם פת לחם, אין לי זכות לבוא אליהם בטענות. אבל אמרתי להם דבר אחר: "אני מקווה שיום אחד, כשיהיה לך הרבה כסף תחזור אלינו, ותדע שעשית זאת מתוך בחירתך החופשית, שלא תהיה פה כפליט שנזרק ממרוקו או מתימן, כאביך וכאימך.

כן, תחיה מציאות אחרת ותרקום לך חלום - לבנות לך בית קבע בארץ ישראל - או שלא, אם תרגיש שאתה מגשים את חלומך שם, בגולה ויהיה לך טוב שם, יהיה לי טוב לדעת שהגעת למנוחתך ולנחלתך. לא ארגיש נבגד, לא בגדת בחלום שלי - לא חלמת את החלום שלי, חלמת את חלומך ואולי, אם היית נשאר בארץ היית בוגד באותו חלום וקם כל בוקר מסתכל בראי ורואה איך נכשלת - שעדיין לא מיצית את עצמך בחיים."

ואליך שוב, מר קינן, שים לב שפה הבאתי לגיטימציה לסוג מסוים של בני אדם, לרדת מהארץ, לגטימציה אוכל לתת גם לכל "בני הטובים" כי גם להם סיבות, הם חנויים מציאות מסוימת (למשל: יש רבים שנשאו לבן הגולה ובכדי לשמור על מסגרת הנישואים שלהם ירדו מהארץ ועד כהנה וכהנה).

.../...

אתה ואני חווים מציאות מסוימת ורוקמים חלומות, ואני שמח לחלוק עמך את ארצנו אך עלינו לתת לאחרים לרקום את חלומותיהם, לחוות את המציאות כפי שהם חווים אותה. אם אדם מרגיש שהוא חי פעם אחת ורוצה להנות מחייו אלו - תן לו. ולסיום - יש לי בקשה אליך: ספר לנו על חוויותך, ואז אולי נוכל להזדהות עימם, אבל אל תגיד לנו מה לחוות.

שלך באהבה,

א ל י ש ע .

איתי ידידי היקר.

אני כעת אחרי משמרת לילה במאפיה, שמשם אני מנסה להוציא עוד כמה דולרים עלובים על מנת שאוכל לשלם את כל החשבונות שלא מפסיקים להגיע. בחוץ קור אימים, 16 אינצ'ים של שלג חדש (טוב בשביל סקי), בטלויזיה יש M.A.S.H. כל סוטה _ שנשלח לאורה, ואני פשוט מחרימ אותו - נמצא כרגע לפני, ולמרות שאני מנסה להיות "Cool", מכיוון שבחיים צריכים להיות קשוחים וקרים על מנת להעביר אותם בשלום, וזאת החלטה שנעשית ברגע שעזבתי את כפר הנשיא, אני מודע לזה שאני מאבד הרבה מה-"Cool" ברגע שאני כותב שורות אלה - למרות כל זאת - אני מקבל דקירה משאני קורא את כל סוטה,

ואיתי - אתה כאילו מדבר אלי פנים אל פנים, פה בדנבר או בכפר הנשיא. ישר צפים ועולים חוויות, מראות, אנשים, זכרונות מהקבוץ.

אתה בטח יודע עד כמה אתם חסרים לי, חסרים עד כדי כאב לפעמים. אבל אדם חייב לעשות מה שהוא חייב לעשות. אני עושה הכל על מנת שיהיה לי טוב איפה שאני נמצא. הכל על מנת למלא את החלל שנוצר אחרי הקבוץ. ונראה לי שאני מצליח לעשות זאת. אני שלם עם עצמי עד כמה שבן אדם כמוני יכול להיות שלם עם עצמו. אני עושה כרגע מה שאיתן נמלי רוצה לעשות. אבל הקבוץ ואתם זה משהו אחר, לעולם לא יהיה לזה תחליף - לעולם.

אני רוצה לבוא לבקר, להשאר תקופה, להיות עם כולם ואני אעשה זאת בקרוב. ובנתיים - למי שיוצא להגיע לפה, שיבוא לבקר, קולוֹרְדוֹ, אחד המקומות היפים, מבטיח - Good Time! ולכל קוראי העיתון היריב "הזקנים",

שלכם באהבה,

ד"ש לאמא שלי.

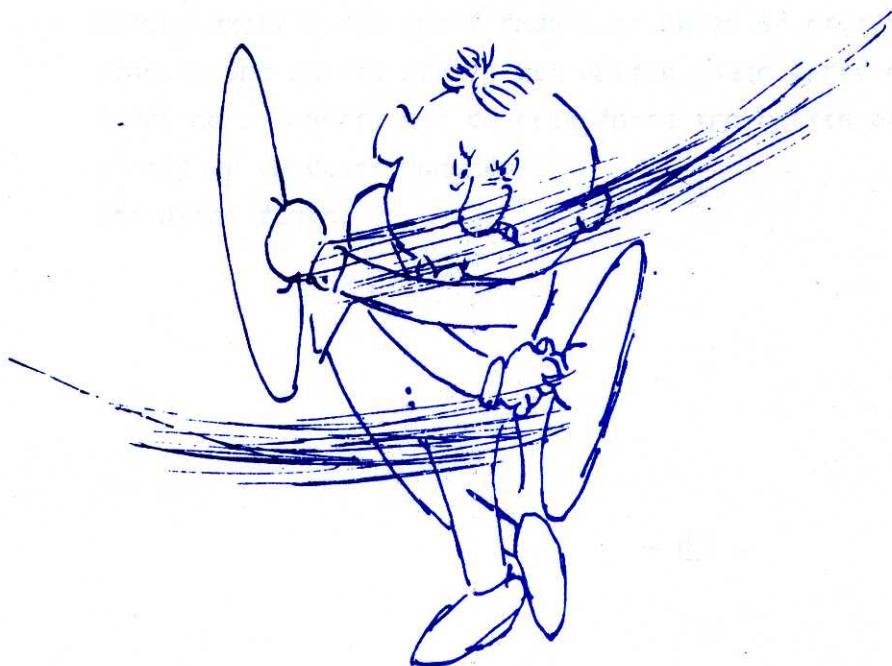
א י ת ן נ מ ל י .

"אני ואתה נשנה את העולם אז יבואו כבר כולם"

הנה, קורא אני בעיתון על סרבנים המסרבים לשרת בלבנון ה"כבושה" וכנ"ל בשטחים הכבושים (יו"ש).
בזמן כתיבת שורות אלו, על הפטפון שלי מסתובב תקליט של וודסטוק וכמובן שעושים רגע חושבים ומגיעים למסקנות כמו:
א. לצאת מלבנון.
ב. חובה שתהיה מדינה פלסטינאית.
נכון, אני לא נלחמתי במלחמה האחרונה, כיוון שאני נכה צה"ל, אבל השתתפתי במלחמה אחרת בכיכר מלכי ישראל. המלחמה שלי היא במילים וסיסמאות ולא בנשק חם (פגזים, רובים וכו').
אני תומך בסרבנים בכל הלב ואם הייתי יכול, הייתי מצטרף אליהם.
דודו ושות', אני איתכם, תאמינו לי, אני לא חבר אש"ף אבל אני מאמין שאם תהיה מדינה פלסטינאית תגמרנה כל המלחמות המיותרות האלו, נוכל לוויות בשלום עם הערבים. לי נשבר לקרוא במודעות האבל על החבר'ה שהכרתי, רובם נמצאים בבתי-עלמין.
לסיום, לכל הסרבנים למיניהם, אם הם מ"יש-גבול", "שלום עכשיו" וכו' אל יאוש, יש פה חבר'ה שתומכים במאבק שלכם, אנחנו נמשיך עד שננצח.

א י צ י ק .

נ.ב. - "תנו הזדמנות לשלום" / ג'וון לנון.

סחוטה אחרי מעט מאוד שינה, ארבעה שבועות בקורס מד"נים. הקורס הוא (יחסית) התקופה הקשה ביותר שעברתי אי פעם מבחינה נפשית ופיסית. היחסים בקורס מתפתחים במהירות, אם לחיוב ואם לשלילה והלחץ הוא הגורם המקרב.

אך החוויה ההכי חזקה לא קשורה ישירות לקורס אלא היא תופעת לוואי. זוהי מסקנה של זר שהאמין שהוא הסתגל ופתאום מוצא עצמו שקוע בצורה ישירה ובלי רחמים בתוך החברה הישראלית.

פתאום הוא מוכרח לבחור.

לפני כן האמנתי שאפשר יהיה לשמור על הזהות האנגלית שלי אשר משפיעה על התגובות והרגשות שלי. חלק ממני מזדהה עם הזהות הזאת אך משהו תמיד נשאר מחוץ לגבולות קבלה אבסולוטית.

לפני הקורס הצלחתי לשמור על הקשר שלי דרך העקשנות הבריטית של הקבוץ ודרך חברים, שהיו באותו המצב. אך האינטנסיביות של הקורס כל כך קיצונית שאין מקום לחוסר הרמוניה, אם רוצים להרגיש נוח.

אני מרגישה מנותקת פיזית, חבל הטבור חתוך, החבל שהיווה במשך 18 שנים התרבות שלי. לפעמים אני מרגישה צפה כמו בחלל, לא שייכת לכלום ולא מובנת על ידי שני העולמות. המבוכה הזאת ממלאת אותי חרדה שלעולם לא אוכל לחזור למה שהייתי ומאידך לא אוכל להגיע לרמת הסתגלות שאני זקוקה לו פה על מנת להגיע ל"שלמות נפשית".

עזבתי את הבית המוכר שלי למען "בית" במובן היותר רחב של המילה. אך ישנה נקודה שבה האידיאליזם מאבד את ההשפעה שלו. קשה לי לנתק את עצמי נפשית, אבל בלי לעשות זאת אינני יכולה להכנס לחברה הרגישה של הישראלים. זה כמו לעקור עץ ולשתול אותו מחדש באדמה בלי כל שורשים.

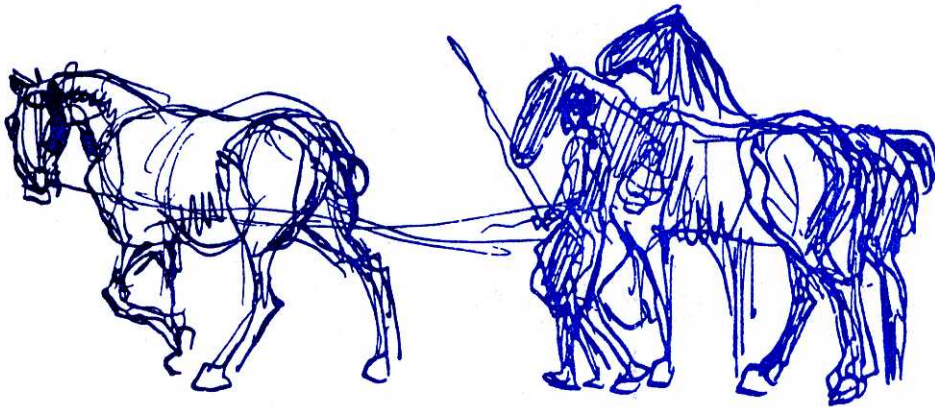
הניתוק מאנגליה כבר התחיל להשאיר בי תחושה של ריקנות. אני מתקשה לכתוב למשפחתי ולהרגיש שהם מבינים אותי, אני מרגישה שהפער הגדול החל להמיס את היחסים שפעם לקחתי כמובן מאליו. אני לא רוצה להיות זרה במדינה של אחרים עד סוף ימי, להסתגל אך לא לגמרי להתקבל. אני חייבת לבחור.

ו נ ס ה

"חילת מאומצת"

פגישה שניה, מחודשת, עם היופי הכואב
ליהודה שפירא.

כשאני חושב עליך אני חושב על עצמי
סובב והולך עד שאני פוגש אותי
בפינות האפלות של הכרתך לפתע
נפעם מהתנועה בה מסרת נפשך
ליופי, כפרפר הנשרף אל האור.
פתאום אני יודע שכאן אצלנו היופי
והכאב הם שתי פנים של אותה חוויה
אלילית של אותה דבקות דתית
ליופי הזה ששרף את בשרך תא
אחר תא עד שהיה לאפר.

אתה שנמצא מעבר התזכל
לגלות לי הנמצא לפני
מהן אבני הנפש הבונות אדם
החי את מותו כדי להזין את פולנו.
להיות כמו ציפור פנרית
המסלסלת זמירות לאנשי עבודה ומלט
לשבת בכלוב כסדר לאכול זרעונים
מכף יד מגוננת וכולאת שיודעת
מה טוב בשבילך יותר טוב ממך

ליצור מתוך יסורים להיות דן עצמך
לזכך את הטינות הקטנות ואת
לשון השמועות הנוטפת ארס עדין -
לחלפים מושחזים היטב לחתוך בבשר הממתין
ליום בו יתאחד עם היופי הכואב
בברק עצום של אור, ומתוך פשרי המתקלף
יעלה נורא ריחם של רחמים עצמיים
ואתה תכאב ותנצנץ באויר כדי להזכיר
לי את הערגה והפיסופים למות

מה בעצם מנע ממך לראות את היופי
כמו שראה אותו רוג'ינס מחרוזות
של נשים לבנות ועבות בשר מפרפרות
על גבי סוסים פלמיים שמנים ושריריים
יופי שלו ובוטח כמעט משעמם הייתי אומר.
באיזה שלב של גופך המתנוון מפדורים
אספת אליך את שנאתך וערגתך לאדם
כצלכן החוגר שריון וחרב והפכת אותם
לכוחות יצירה צבעוניים שנשאו
אותך מתעוות לשדה של ון-גוך

. 1 7 0

כ ל ס ו ט ה

"הרהורי מדינה - ערעורי מדינה"

המערכת: מחרפת נפשה

המיסד: כרגיל

תאריך: 29.4.83

חוכרת מס' 53

עתון צעירי כפר הנשיא

